

Šiuolaikinė meninio ugdymo didaktika: gerosios praktikos pavyzdžiai

Metodinė priemonė parengta akredituotos mokytojų kvalifikacijos tobulinimo programos „Šiuolaikinė meninio ugdymo didaktika: klasės valdymas ir mokymosi metodai“ (AIKOS kodas: 213000869) dalyvių savarankiškų darbų pagrindu. Kalba neredaguota.

1 tema. Darbas su specialiujų ugdymosi poreikių turinčiais mokiniais meninio ugdymo dalykų pamokose

Žinoti, saugoti ir mokyti

Šiame skyriuje pateiksime seminaro dalyvių analizuotus specialiųjų ugdymosi poreikių mokinių įtraukimo į mokymosi veiklas atvejus. Mokytojai turėjo išsirinkti vieną mokinį iš savo praktikos, jį stebėti, taikyti mokymų metu įgytas žinias ir reflektuoti patirtį. Etikos sumetimais, stebėtų mokinių vardai pakeisti.

Temą „Specialiujų ugdymosi poreikių mokinių mokymosi ypatumai ir meninio ugdymo turinys“ su kvalifikacijos tobulinimo programos dalyviais nagrinėjo Asta Kisieliene, Vilniaus m. psichologinės pedagoginės tarnybos specialioji pedagogė. Psichologė, Ugdymo plėtotės centro metodininkė Irena Ramoškaitė analizavo psichologinius klasės valdymo aspektus. Be to, ji pateikė kiekvieno mokytojų išnagrinėto atvejo psichologinį komentarą.

Svarbiausia mokymų metu iš lektorių išgirsta žinia buvo ta, jog dirbant su specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiais mokiniais reikia būtinai išvelgti jų stipriąsias puses ir mokant nuo jų atsispirti. Tad ir mokytojai, analizuodami pasirinktą atvejį, turėjo išvelgti gerąsias mokinio savybes, jomis remtis priimant pedagoginius sprendimus.

Analizuodami specialiųjų ugdymosi poreikių mokinių mokymąsi mokytojai dažniausiai minėjo šiuos sprendimus:

Žinoti, kokie specialieji poreikiai mokiniams nustatyti

Pasikonsultuoti su specialistais dėl jų mokymosi ypatumų

Pastebėti specialiųjų ugdymosi poreikių turinčius vaikus, neignoruoti jų

Keisti savo požiūrį į specialiųjų ugdymosi poreikių turinčius mokinius

Parodyti jiems dėmesį, paklausti, kaip sekasi, kaip gyvuoja

Kurti abipusiu pasitikėjimu grįstą asmeninį santykį

Gražiai, mandagiai bendrauti, prašyti, nekelti balso

Siekiant geresnio kontakto, analizuoti savo bendravimo ypatumus, ypač balso toną, kreipimosi pobūdį

Padrąsinti imtis užduoties ir ją atliekant

Dažnai prieiti, padėti

Taikyti susitarimus, jų laikytis

Pasiūlyti lankyti neformalų meninį ugdymą

Būtinai atrasti, už ką tokį vaiką pagirti, pasidžiaugti kiekviena, kad ir mažiausia, jo sėkme

Būti pasiruošus įvairių veiklų, kad prireikus būtų galima jas keisti

Muzikos mokytojų pateiktos atvejų analizės

Dalia Baniulienė, Pasvalio Petro Vileišio gimnazija
Kęstutis Jaskevičius, Rudaminos „Ryto“ gimnazija
Antonina Kozłovskaja, Visagino Draugystės progimnazija
Loreta Kuksėnienė, Ignalinos gimnazija
Agneta Sarafinaitė, Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazija
Rūta Vekerotienė, Mokykla Molėtų gimnazija
Jurgita Voskanienė, Maišiagalos Lietuvos didžiojo kunigaikščio Algirdo gimnazija

Psichologo komentarus parengė
Irena Ramoškaitė

1. Ona – didelis specialiųjų ugdymosi poreikių lygis

Atvejo charakteristika. Mergaitė muzikos mokosi 2-oje gimnazijos klasėje pagal individualizuotą ugdymo programą. Išvada: negalia dėl nežymaus intelekto sutrikimo; didelis specialiųjų ugdymosi poreikių lygis.

Stipriosios mokinės savybės:

- niekad nekelia elgesio problemų pamoks metu
- moka susikaupti ties viena užduotimi ir ją atlikti pagal savo galimybes
- pareiginga, turi priemones, išgyvena, jei jas pamiršta

Išbandytos mokinio įtraukimo į mokymąsi strategijos. Klasės mokiniai į Oną beveik nereagavo – jiems tas pats, ar ji yra, ar ne. Didžiausia problema – įtraukti ją į bendrą klasės darbą.

Bet kokios bendros veiklos ji atsisakydavo, klasės draugai su ja nebendravo, į savo veiklą nekviisdavo.

Klasė į savo darbą mergaitę įsileisdavo tik mokytojai paprašius. Iš pradžių jiems tai buvo nemalonu ir neįprasta (peršasi prielaida, kad ir kitose pamokose mergaitė dažniausia lieka dirbti viena). Ilgainiui mokiniai įprato, kad šioje pamokoje dirbant grupėmis ar visiems drauge ir Ona jungiasi į klasės veiklą, jei nesiseka, grupė jos palaukia, pakartoja užduotį. Taip pat reikėdavo dažnai ją drąsinti atlikti vieną ar kitą užduotį kartu, kalbėti apie tai, koks svarbus jos indėlis į bendrą veiklą.

Iš Onos elgesio atliekant kai kurias užduotis galima buvo spręsti apie tai, kad tokia savo situacija – kai mokytojai ją palieka ramybėje, arba duoda nereikšmingą užduotį – jau buvo išmokusi naudotis. Savo pamokos metu *poilsiauti jai neleidau, visada reikalaudavau atlikti kad ir mažą darbėlį, visada patikrindavau*. Nors mergaitė kalba mažai, apie jos reakcijas dažniausiai tenka spręsti iš mimikos. Mano rodomas dėmesys jai patiko, jau iš tolo mane pamačiusi ji nuoširdžiai šypsojosi. Ilgainiui įgavo drąsos groti sintezatoriumi, skaitydavo vadovėlį ir stengdavosi rasti informaciją. Įsigijo ir kiekvieną pamoką nešiojosi muzikos segtuvą (nors galima buvo palikti klasėje). Kai vieną pamoką segtuvą pamiršo, pasakiau pastabą, kad gal geriau segtuvą palikti klasėje, kad daugiau nepamirštų. Iki mokslo metų pabaigos segtuvo mergaitė nebuvo pamiršusi.

Situaciją stebėjau ir tokia linkme dirbau nuo rugsėjo iki mokslo metų pabaigos. Pirmieji pokyčiai klasės reakcijos atžvilgiu pradėjo ryškėti po 3-4 pamokos. Tačiau visuomet buvo reikalingas mano įsikišimas, nes klasiškai savanoriškai niekada jos nepakalbindavo ir nepakviisdavo į bendrą veiklą. Apibendrinant šį stebėjimą galiu tvirtinti, kad tokie mokiniai gali daryti pažangą, tačiau su jais reikia daug dirbti individualiai juos integruojant į klasę. Čia daug padėtų mokytojo padėjėjas. Taip pat daug apie tai reikia kalbėti ir praktišku darbu patvirtinti su klase, kurioje toks mokinytis mokosi. Dažnai sunku priimti kitokį, nei pats esi.

Psichologo komentaras

Mokytoja išsikėlė tikslą – įtraukti specialiujų ugdymosi poreikių turinčią mergaitę į grupinę veiklą pamokos metu. Klasės mokiniai ugdėsi toleranciją, draugiškumą. Mergaitė, gaudama mokytojos pagalbą ir dėmesį, pradėjo pamokoje jaustis laisviau, labiau išreikšti save, pasitikėti savimi. Žmogui jaustis kolektyvo dalimi visada yra svarbu.

2. Bronius – elgesio problemos

Atvejo charakteristika. Broniui 16 metų, jis 10-okas, nuo lapkričio mėnesio pradėjo mokytis mūsų gimnazijoje. Jau pirmose pamokose atkreipė mano dėmesį: į pamokas gerokai vėluodavo, o atėjęs demonstratyviai rinkdavosi vietą kur atsisėsti, garsiai komentuodavo vykstančias veiklas,

nuolat klausdavo ar būtina jose dalyvauti. Iki tol klasės atmosfera buvo darbinga, o jam pradėjus mokytis pas mus, klasėje atsirado daugiau mokinių prieštaraujančių pamokos taisyklėm.

Mokinys ignoravo darbą raštu, nuolat neturėdavo užrašų, klausant muzikos kūrinų šurmuliudavo (kuprinėje ieškodavo įvairiausių daiktų), žaisdavo mobiliuoju telefonu.

Stipriosios šio mokinio savybės. Vasario pabaigoje, vedant antrąjį trimestrą, labai nustebino *Broniaus iniciatyva gauti papildomą įvertinimą*. Sutarėm, kad jis parengs pristatymą laisvai pasirinkta tema. Mokinys pasirinko pasakoti apie „Džiazą“. Likau sužavėta jo *išraiškinga kalba*, nuosekliu temos dėstymu. Skaidrėse jis demonstravo tik vizualias pateiktis, jokio aiškiai skaitomo teksto, viską pasakojo žodžiu. *Baigęs - pagrojo trimitu*.

Išbandytos mokinio įtraukimo į mokymąsi strategijos. Po sėkmingo pristatymo ir reakcijos į mano viešą pagyrimą bei paskatinimą, supratau, kad šiam mokiniui sudrausminti, taikiau netinkamus metodus (duodama papildomas užduotis už vėlavimą, asmeniškai su juo ir kartu su klasės auklėtoja kalbėdama apie jo netinkamą elgesį).

Prasidėjus trečiajam trimestrai suskirsčiau klasę į tris grupes. Pasistengiau, kad kartu su Broniumi vienoje grupėje būtų aukštesnių gebėjimų mokiniai. Daviau užduotį sukurti 2 min. trukmės ritminę kompoziciją naudojant kūno perkusiją. Aptarėme koks šios užduoties tikslas, nuo ko turime pradėti ir koks turėtų būti galutinis rezultatas. Darbas vyko skirtingose erdvėse: vieni likdavo klasėje, kiti dirbdavo choreografijos bei aktų salėse. Repeticijos vyko tris savaites. Jie taip įsitraukė į kūrybinį procesą, kad dirbdavo ir po pamokų.

Koncerto dieną pasirodymai vyko aktų salėje. Procesui sureikšminti į pamoką pasikviečiau neformalaus ugdymo mokytoją.

Tiek pati užduotis, tiek darbas kitose aplinkose mokiniams patiko. *Bronius šios užduoties metu pademonstravo puikius organizacinius bei muzikinius gebėjimus*. Klasės draugai pripažino, kad jų grupei vadovavo būtent jis.

Psichologo komentaras

Mokytoja laiku pastebėjo, kad netinkamą mokinio elgesį pamokoje iššaukia jam per sunkios užduotys ar baimė jas gauti. Vietoje užduočių raštu – suteikta galimybė improvizuoti, kurti ir organizuoti, atskleidė ne tik turimus mokslumo sutrikimus, bet ir sustiprino mokinio savivertę, pasitikėjimą savimi.

3. Julius – emocinis labilumas

Atvejo charakteristika. Julius yra II gimnazinės klasės mokinys. Šiuo metu jam yra 17 metų. Šis mokinys mokosi pagal bendrąsias programas, bet jam teikiama spec. pedagogo pagalba, nes turi specifinį mokymosi (rašymo) sutrikimą. Taip pat šis mokinys dažnai skundžiasi galvos skausmais, sunkiai valdo emocijas, kartais elgiasi agresyviai. Muzikos pamokų metu trumpą laiką būna aktyvus ir tik raiškos metu.

Stipriosios mokinio savybės. Turi gražų balsą, išvaizdus, kūrybingas, pasitikintis savimi.

Išbandytos mokinio įtraukimo į mokymąsi strategijos. Matyt dėl specifinio mokymosi (rašymo) sutrikimo šiam mokiniui sunku atlikti užduotis raštu, ar rinkti tinkamą informaciją iš kelių šaltinių. Tačiau jei jis yra gerai nusiteikęs, jam gerai sekasi atlikti trumpas kūrybinės užduotis tiek asmeniškai, tiek grupėje.

Kiekvieną pamoką stebiu mokinio savijautą bei nuotaiką ir atsižvelgiant į tai duodu *pasirinkti užduotis, kurias norėtų atlikti*. Būna ir tokių pamokų, kada susitarti dėl užduočių atlikimo nepavyksta. Bet tada yra viena sąlyga – jis negali trukdyti kitiems ir privalo stebėti ugdymo procesą pamokoje.

Su šiuo mokiniu *pavyksta susitarti tiktais geruoju*. Pastebėjau, kad jeigu pakeliu balsą arba pradėdau kalbėti įsakmiai – rezultatas būna priešingas.

Klasės mokiniai yra pripratę prie jo elgesio staigių permainų ir jo įsišokimus nereaguoja. Kadangi muzikos pamoka tik 1 per savaitę, tai perprasti mokinio elgesiui prireikė beveik pusę mokslo metų.

Psichologo komentaras

Panašu, kad mokinys yra emociškai labilus, todėl dažnai keičiasi jo nuotaika, jis jautriai reaguoja į aplinką. Mokytojos suteikiama galimybė – rinktis užduočių atlikimo būdą, yra labai svarbi, nes pasirinkimo galimybė ugdo atsakomybės jausmą. Svarbu, kad ir neatlikdamas užduočių mokinys dalyvauja pamokoje, stebi.

4. Rūtenė – dėmesio ir emocijų sutrikimas

Atvejo charakteristika. Rūtenei 10 metų. Jau nuo pirmos pamokos mergaitė reikalavo daug dėmesio, norėjo, kad visi jos klausytų. Iš pat pradžių sunkiai sutardavom, tad tekdavo kalbėti ir gražiuoju ir griežtai. ir pakeliant balso toną. Buvo išaiškintos klasės taisyklės. Rūtenė ne iš pirmo karto girdėdavo pastabas ir į jas reaguodavo. Į pagyrimus ji gana greit sureaguodavo. Veiklos metu ji geranoriškai įsitraukia į pokalbius, nuolat kelią ranką, bet ne visada išklauso kitų nuomonę. Darbus

atlieka greitai, kad gautų pagyrimą, tačiau jie atliekami netvarkingai su klaidom. Nuolat vadovauja klasės vaikams ir pyksta kai jos negirdi ar nepriima žaisti.

Rūtenė reikalauja daug dėmesio, nori būti dėmesio centre, pastoviai skundžiasi. Ne visada noriai atlieka darbus ir pyksta, jeigu reikia juos atlikti, nes ji tuo metu nori žaisti. Pirmoje ir antroje klasėje turėdavo pliušinį žaisliuką, kuris būdavo visada šalia. Ne visada individualus darbas duodavo teigiamas rezultatus. Bendraujant su kitais vaikais, ji pavydi, kad mažiau dėmesio skiriama jai.

Stipriosios mokinio savybės. Rūtenė yra labai protinga, labai pasitikinti savimi, turi stiprų savigarbos jausmą. Gerai bendrauja su vaikais, jeigu su ja elgiasi gražiai ir laikosi jos taisyklių, kitu atveju gali pykti, verkti. Mėgsta klausyti muzikos, ypač dainuoti. Rūtenė nori būti klasės lydere.

Išbandytos mokinio įtraukimo į mokymąsi strategijos. Į pamoką Rūtenė dažniausiai ateina susierzynusi, tad pamoką pradėti yra labai sunku, nes dažniausiai šaukia ant vaikų, negirdi mano pastabų ir t.t. Kadangi mano ramus tonas visiškai nepadėjo, tad kalbėjau griežtai. Kelis kartus su ašaromis, rėkdama išbėgo pas psichologę. Tai tesėsi apie mėnesį. Kadangi mano pastangos buvo bevaisės susitariau su Rūtenės mama, kad ji porą mėnesių pasėdėtų ir pastebėtų savo mergaitės elgesį. Pamokos buvo itin ramios, rezultatyvios.

Kreipiausi į direktorių, kad mergaitę iširtų specialistai. Po pusmečio gavome rezultatus iš PPT. Rūtenė turi dėmesio, emocijų sutrikimą. Mergaitė pradėjo vartoti vaistus ir didelė dalis problemų dingo, kaip ir smurtas prieš vaikus.

Rūtenė itin veikli, tad prieš pamoką leidžiu išdalinti pratybų sąsiuvinius. Ji jaučiasi labai svarbi ir patenkinta. Išvengti probleminio elgesio nepavyksta kai keičiasi mėnulio fazės. Padidėja sensorinis jautrumas garsams. Šaukia ant vaikų, kad jie garsiai kalba nors pati tai daro, tą pamoką dažniausiai nedainuojam.

Kai Rūtenės elgesys peržengia visas ribas – ji griebiasi žirklių ar pan. – skambinu mokytojos padėjėjai arba psichologei. Labai dažnai sekančią pamoką ji pati prieina ir pradeda pokalbį, kartais atneša piešinį, tačiau neatsiprašo už savo elgesį. Ji nepriima kritikos, sunkiai pripažįsta klaidas.

Klasės reakcija yra gera. Dvejus metus klasės mokytoja jai leido daryti viską ir tik trečioje klasėje pasikeitus mokytojai elgesys pradėjo keistis. Dabar mokytoja Rūtenei nenuolaidžiauja.

Psichologo komentaras

Pagirtinas mokytojo atkaklumas išsiaiškinti mergaitės netinkamo elgesio priežastis. Žinant apie dėmesio, emocijų sutrikimą, lengviau suprasti, kas sukelia nevaldomą agresiją, šaukimą ir pan. Žinoma, dėl padidėjusio emocinio jautrumo mokinė ne visada gali kontroliuoti savo elgesį.

Supažindinimas su taisyklėmis ir nuoseklus reikalavimas jų laikytis ugdo vaiko savikontrolę. Mokytojas rado būdą, kaip naudingai „panaudoti“ mergaitės perdėtą dėmesio siekį.

5. Arnas – adaptacijos problemos

Atvejo charakteristika. Arnas į mūsų gimnaziją atėjo mokytis iš kitos miesto mokyklos. Berniukas jau nuo pirmųjų pamokų išsiskyrė tuo, kad pamokų metu mėgdavo laidyti juokelius, bet nieko neveikti. Iš pradžių atrodė, kad jis nusiteikęs geranoriškai, tačiau buvusi klasės vadovė jį skųsdavosi. Vėliau sužinojau, kad Arnas mėgsta provokuoti kitus mokinius blogiems poelgiams, tačiau pats visada nuo to „nusiplauna“, pamokų metu nepaleidžia mobilaus telefono iš rankų, pertraukų metu rūko. Kartą, po pamokų jis ir keletas jo draugų buvo įsivėlę į muštynes, šantažavo mokytoją. Po 3 mėnesių gimnazijoje, gerovės komisijai ir administracijai nusprendus, mokinys buvo perkeltas į mano auklėjamą klasę.

Stipriosios mokinio savybės. Arnas yra labai tvarkingas, stilingas, niekada nepraleidinėja pamokų, lanko futbolo treniruotes.

Išbandytos mokinio įtraukimo į mokymąsi strategijos. Mokinys jaučiasi reikšmingas, kai dominuoja. Tačiau perkeltas į mano auklėjamąją klasę, kurią laiką buvo praradęs saugumą, nes šalia nebeliko draugo- bendraminčio. Klasės mokiniai, sužinoję, kad turės naują klasioką, neapsidžiaugė, kai kurie žinojo, koks tai mokinys, nes su juo teko mokytis ankstesnėje mokykloje.

Klasėje aš visą laiką stengiuosi Arno netinkamą elgesį ignoruoti, kai jis nori pasakyti savo „auksines frazes“, pavyzdžiui „O kam to reikia? „O kas bus, jei neatliksiu?“; „O kas bus, jei neateisiu?“ ir pan. Kovoju su jo blogais įpročiais kiekvieną dieną, gal ir įkyriai (dėl telefono), stengiuosi nenuolaidžiauti, visą laiką palaikau ryšį su mama.

Po mėnesio, nors ir nežymiai, Arno elgesys keitėsi į gerąją pusę. Jis lyg ir pritapo prie klasės, bendravo tiek su mergaitėmis, tiek su berniukais, pats sakėsi, kad pradėjo dirbti pamokose. Kurį laiką nusiskundimų iš mokytojų pusės nesulaukiau. Tačiau Arnas ištvėrė tik tris mėnesius. Po to vėl pradėjo nebesistengti tinkamai elgtis, jau ėmė praleidinėti pavienes pamokas, visiškai nebesimokė, tyčiojosi iš kitų mokinių, todėl buvo svarstomas gimnazijos gerovės komisijoje. Po svarstymo jis pasijuto visiškai atsipalaidavęs, nes nutarė keisti mokyklą. Tačiau sužinojęs, kad pirmiausia reikia baigti mokslo metus patenkinamais pažymiais, vėl nurimo.

Sutarus su Arno mama, mokinys pradėjo lankytis pas psichologą. Mokslo metus Arnas baigė turėdamas net 8 nepatenkinamus vertinimus iš įvairių mokomųjų dalykų, todėl buvo paliktas kartoti kurso.

Psichologo komentaras

Mokinio netinkamas elgesys buvo susijęs ne tik su adaptacija naujoje mokykloje. Panašu, kad berniukas turi galimybę (pritarimą) susidūręs su sunkumais, nemalonumais – atsitraukti. Kai tik priimą sprendimą keisti mokyklą, daugiau nebesistengia, ne tik mokytis, bet ir laikytis taisyklių. Dėl dažno mokyklų keitimo mokinys netampa klasės dalimi, neužmezga emocinių santykių.

6. Julius – sensorinis jautrumas

Atvejo charakteristika. Pradinių klasių mokinys Julius, turintis dėmesio ir elgesio sutrikimus. Muzikos pamokose ryškiausiai pasireiškia elgesio ir emocijų sutrikimas. Nuolat pasikartoja agresyvumas, įvairios (žodinės ir fizinės) provokacijos klasės mokinių atžvilgiu. Dažnai fiziškai braunasi į asmenines vaikų erdves (be priežasties kabinėjasi, sekioja), įžūliai atsikalbinėja, negirdi prašymų netrukdyti. Pertraukų metu dažnai sukelia destruktivyvų elgesį, užgauna kitus, pyksta, rėkia, šaukia, keikiasi.

Pažintiniai gebėjimai vidutiniai. Sąsiuvinyje piešia ir rašo bet ką ir bet kur. Kai mokytoja stovi šalia ir pirštu rodo ką ir kaip daryti, parašo kelis atsakymus. Palyginęs savo rašto darbą (parašytas natas ar kitas užduotis) su kitų darbais, dažniausiai nusivilia, išsikeikia... Rėkia, kad jam tai nerūpi, nereikia, nesvarbu. Numeta, sutrypia sąsiuvinį. Tokiu būdu išblaško klasės mokinių darbą. Pajutęs susierzinimą ir prašymus nurimti dar daugiau įsisiautėja, griuvinėja, šokinėja, daužo klasėje esančius muzikos instrumentus (ypač būgnus).

Kai skaitome tekstą ar diskutuojame, dažnai „užsisvajoja“ ir nesupranta esančios situacijos, įsiterpia ne laiku ir ne vietoj, replikos būna netinkamos ar pašaipios. Tačiau pokalbį pakreipus apie jam įdomius dalykus (palyginus kokią nors situaciją su jų kasdienybe) labai greitai surimtėja, apmąsto atsakymą, tačiau rėkia garsiausiai, neleisdamas įsiterpti kitiems. Labai nenoriai leidžia pasisakyti kitiems klasės mokiniams, leidžia sau sumenkinti kitų nuomonę ir pastebėjimus. Vaikai pyksta ir dažnai įsiplieskia konfliktas reikalaujantis labai daug laiko nurimti ir atitraukti dėmesį (dažniausiai pradedame dainuoti).

Julius nemėgsta grupinės veiklos. Nepriima draugų pagalbos, patarimų. Nepavykus darbui, ar paraginus rimčiau padirbėti, pagalvoti, parepetuoti, įsisiautėja, numeta priemones, išsikalba necenzūriniais žodžiais. Kai diena prasta, tai yra padidėjęs emociingumas, susierzinimas ir panašiai, specialiai neprisitaiko prie muzikuojančių grupės, išsiskiria muzikavimu pro šalį, užsidengia ausis ir garsiai ką nors niūniuoja.

Mokytojo padėjėjas pradėjo dirbti tik šių metų vasario mėnesį, todėl siekis atkreipti į savo galimybes dėmesį labai suaktyvėjo. „Darau ką noriu – ką man padarysi, vis tiek mama nieko nesakys“...

Kartais būna dienų, kai muzikinės veiklos vyksta pakankamai sklandžiai. Kai nuotaika gera (taip būna po vaistų vartojimo, kadangi gydytojai yra nurodę juos vartoti) išdalina sąsiuvinius, padalina dainų žodžius, papildomas užduotis, atsako į klausimus ir diskutuoja nagrinėjama tema. Tačiau dėl menkiausio susierzinimo gali viską mesti ir ilgai „burbuliuoti“.

Stipriosios mokinio savybės. Užsispyrimas ir noras pasiekti užsibrėžtą tikslą (neskaičiuojant laiko). Aktyvus patinkančioje veikloje. Ilgai nelaiko savyje pykčio ir nuoskaudų.

Išbandytos mokinio įtraukimo į mokymąsi strategijos. Jaučiasi geru ir reikšmingu, kai ką nors daro vienas, ypač kai groja būgnais. Kadangi šiuo metu baigė trečią klasę, tai galiu drąsiau pasiūlyti įvairius ritminius instrumentus. Vis dar mokomės nedaužyti ir nelaužyti muzikos instrumentų. Regis, pykčio metu galėtų pradurti būgną ar nuplėšti gitaros stygas. Bene pagrindinis žodis grojant instrumentais muzikos pamokose – švelniai.

Labai mėgsta groti būgnais, bet bėda, kad neritmiškai. Žodžiai: ačiū ir ne, sukelia audrą ir veikla pamokoje sumenksta. Klasei dainuojant, 10-15 min. pasineria į ritmavimo procesą. Vaikai sau paploja, pasidžiaugia, padėkoja vieni kitiems, pagiria muzikantus. Visi jaučiasi puikiai.

Kai mokiniai „ant bangos“, kita veikla taip pat vyksta sklandžiai. Dažnai žaidžiame liaudies žaidimus ratelius, šokame šokius. Pakylėtą nuotaiką Julius išlaiko ir šokiuose ar rateliuose, kuriuose poroje ir/ar šalia dažniausiai būna mokytoja. Po tokios veiklos visi paspaudžiame vieni kitiems ranką, padėkojame. Visi klasės mokiniai džiaugiasi savo ir kitų pasiekimais.

Muzikos kabinete nėra suolų, yra tik kėdės su atlenkiamais staliukais. Vaikai sėdi puslankiu ir turi daug erdvės judėjimui. Dažnai vaikšto vieni pas kitus, žiūri kaip sekasi atlikti darbus, persėda ar persigrupuoja. Kabinete nėra galimybių įrengti „Ramybės“ kampelio, tačiau pastačiau stalą prieš langą (sėdintys už stalo nemato klasėje esančių) ant kurio priemonės, leisiančios „pabėgti“ nuo erzinančios veiklos nuo 10 iki 20 minučių (pagal susitarimą). Pirminės priemonės, kurias pasirinkau: popierius, pieštukai, elektriniai žaisliniai būgnai, gitara. Mokinys pasirinkęs „Ramybės“ stalą pasirenka veiklą ir viską daro su ausinėmis, kad negirdėtų aplinkinių. Deja, mano stebimam mokiniui tai pasirodė labai didelė bausmė ir izoliacija. Gavęs pastabų palįsdavo po stalą ir triukšmavimu vis tiek sugriaudavo pamoką.

Manau, kad šis mokinys rezultatą gali pasiekti tik jeigu su juo bus dirbama kompleksiškai, tai yra su įvairių specialistų pagalba ir konsultacijomis.

Psichologo komentaras

Sensorinis jautrumas mokinio elgesį gali daryti perdėtai išreikštą, sukelti jo norą triukšmauti užgožiant kitus aplinkos garsus, pvz. stipriai mušti būgnus, garsiai šaukti. Mokytojos pasirinkta strategija – įtraukti į kolektyvinę saviraiškos veiklą (dainavimą, žaidimus, šoki) ugdo dalyvavimo jausmą, atpalaiduoja. Panašu, kad dėl savo elgesio berniukas dažnai paliekamas dirbti individualiai tiek pamokose, tiek pertraukų metu jo nepriima vaikai. Pagyrimais ir paskatinimais būtų galima mokiniui parodyti, kad gali sulaukti dėmesio ir tada, kai savo elgesiu nelaužo taisyklių.

7. Jonas – raidos sutrikimai

Atvejo charakteristika. Jonas mokosi 3 klasėje, jam 10 metų. Turi raidos sutrikimų: pasak specialistų, jis atsilieka nuo bendraklasių 4 metais, turi kalbos bei elgesio problemas.

Stipriosios mokinio savybės. Jonas yra motyvuotas mokytis, kūrybingas ir draugiškas, nori bendrauti su klasės draugais.

Išbandytos strategijos. Su Jonu esame pažįstami jau seniai, tačiau dirbame kartu tik antrus metus. Sunkiausia yra su juo susikalbėti ir suprasti, ką jis nori pasakyti.

Darbas pamokose labai priklauso nuo vaiko nuotaikos bei „oro“. Mokiniui sunku intonuoti, ritmuoti, skaityti bei rašyti. Dėl to Jonas mokslo metų pradžioje nenorėjo dalyvauti ir dirbti pamokose. Šią problemą sprendėme kartu su klasės auklėtoją bei tėvais.

Klasės draugai bendrauja bei bendradarbiauja tarpusavyje, diskusijos metu padeda X išreikšti savo mintis, atlikti užduotis bei aktyviai dirba grupėse.

Prieš kiekvieną pamoką, eidami į klasę, mes su Jonu aptarėme tai, ką veiksime per pamoką. Labiausiai Jonui patinka groti mušamaisiais instrumentais, piešti bei dainuoti. Sutarėm, kad už atliktą darbą jis galės išrinkti dainą, kurią dainuos visą klasę, tai berniuką labai motyvuoja darbui.

Psichologo komentaras

Panašu, kad mokytoja rado būdą, kaip elgtis su berniuko raidos atsilikimo sukeltais mokymosi sunkumais. Rado tinkantį būdą (leisti parinkti dainą), kaip jį motyvuoti atlikti užduotis pamokoje bei stiprinti vaiko savivertę. Gaudamas individualizuotas užduotis, bet įtraukiamas ir į grupines veiklas mokinyš nejaučia atskirties, o klasės mokiniai ugdosi toleranciją ir mokėjimą teikti pagalbą.